

همه کنشگران منطقه انجام می‌شود. کنشگران به معنای دستگاه‌های فرهنگی، اجرایی، مجموعه‌های مردمی و فضای دانشگاهی هستند که طراحی‌ها را انجام داده‌اند. ممکن است فردی با دقت بررسی کند و بگوید: «فلان دستگاه همراهی نکرده است»؛ اشکالی ندارد ولی ما تلاش کردیم و همکاری‌ها و سطح‌سندها قابل قبول بوده که حرکتی رو به رشد و اتفاقی خوب محسوب می‌شود. اگر بتوانیم اجرایی شدن برش‌های استانی را تمهید کنیم، قدم بلندی برای اجرایی‌سازی نقشه مهندسی فرهنگی کشور است. به‌طور متوسط، هر برش استانی حداقل ۲۰ مورد از اقدامات ملی نقشه مهندسی فرهنگی کشور را پوشش می‌دهد و اتفاقی بزرگ محسوب می‌شود. چهار نکته در این میان وجود دارد. در نقشه مهندسی فرهنگی کشور آمده: «شما سند ملی مسجد را بنویسید» یعنی اقدام نقشه، درخواست تدوین یک سند ملی است. سند ملی موسیقی و سند ملی هنرهای تجسمی نیز چنین شرایطی دارند. نقشه مهندسی کشور می‌گوید: «در برخی از حوزه‌ها به تفصیل وارد نشده‌ام». به تفصیل درآوردن آن اجمال، خودش اقدامی تمهیدی برای اجرا محسوب می‌شود. امروز ۱۲ سند ملی را در دست انجام داریم و در حال تدوین هستند. کار ۶ سند تمام شده و در مسیر تصویب است.

۹ تصویب سندهای مدل و لباس و موسیقی در مراحل نهایی قرار دارد

این سندها در چه حوزه‌هایی تصویب شده است؟

مثلا سند مدل و لباس، سند موسیقی، سند مسجد و سند وقف امور خیریه تمام شده و مسیر کارشناسی نهایی و تصویب را طی می‌کنند.

خیلی دیر نیست؟

ماهی را هر وقت از آب بگیریم، تازه است ولی حرف شما نیز صحت دارد. البته این موضوع دلایلی دارد که می‌توانیم درباره‌اش صحبت کنیم. ما به الگوی جدیدی از تدوین اسناد ملی رسیده‌ایم.

۹ ما اسنادی را داریم که عملاً قابلیت اجرای آنها وجود ندارد

در دوره اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی به این الگو رسیدید؟

بله، اصلاً اجرای سند ملی از تدوین سند شروع می‌شود. ما سندهایی داریم که قابلیت اجرا ندارند. مساله «مجرى» نیست، بلکه سند به‌گونه‌ای نوشته شده که هر طور نگاه می‌کنید، نمی‌توان آن را اجرا کرد. البته سندهای بین‌المللی به‌واسطه فناوری‌های موجود در آن، به اجرا خیلی نزدیک‌تر هستند. الگویی بومی از تدوین سند تحت‌عنوان چهارچوب تدوین اسناد ملی حوزه فرهنگ، آماده کرده و در ستاد راهبری اجرای نقشه مهندسی فرهنگی کشور مصوب کردیم. می‌توانید این الگو را ببینید. در این الگو گفته‌ایم «اگر سند بخواهد اجرا شود، یکی از مسائل این است که دستگاه‌های مجری باید آن را بنویسند»، چون دستگاه اجرایی بهتر می‌داند مساله‌هایش چیست و انگیزه اجرای سندی را دارد که خودش در آن مشارکت داشته است.

امروز خیلی از دستگاه‌هایی که به‌نوعی درگیر تدوین سند هستند، خودشان الگو را می‌نویسند، منتها دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، کار را کاملاً به دستگاه‌ها واگذار کرده است. فقط براساس چهارچوب، نظارت فرآیندی انجام می‌دهیم. خیلی از کسانی که در کار تدوین اسناد بودند، به ما گفتند این کار شدنی نیست، اگر سند موسیقی را به وزارت ارشاد یا سند گردشگری را به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دادید، به قدری درگیری‌های اجرایی دارند که سندی در نمی‌آید. اگر هم سندی در کار باشد، سند دستگاه خودش را می‌نویسد و سوگیری دستگاهی خیلی پررنگی خواهد داشت.

ما هم سوگیری و هم انگیزه تدوین سند را در این چهارچوب دیدیم. سندهای باقی‌مانده از ۱۲ سندهای مذکور نیز ۷۰ تا ۸۰ درصد مسیر را طی کرده‌اند، مثلاً سند مهدویت نهایی شده و سند ایثار و شهادت آماده شده و در مسیر تصویب قرار دارد. ما توانستیم با همراهی پیش برویم.

۹ امروز دستگاه‌های اجرایی و فرهنگی کشور به بلوغ رسیده‌اند

دستگاه‌های اجرایی و فرهنگی ما به بلوغ رسیده‌اند؛ این نکته مهم است. شورای عالی انقلاب فرهنگی هم اعتماد و همراهی کرد و آموزش داد. قابلیت اجرا شدن سندهای جدیدی که در دوره جدید شورای عالی مصوب می‌شوند، حتماً بالاتر است. سازوکار اجرای این سندها در دل سند هم دیده شده است. سندهای قبلی ما به‌شکل «هدف»، «سیاست‌ها» و «اقدامات» بود. اولاً سندهای ما مساله‌محور شدند و تمام فواید مساله‌محوری مثل تمرکز، ملموس بودن و روی هوا حرف زدن را دارند. در ضمن سازوکار اجرایی دیده شده و این سازوکار در خود سند بیان شده است. مجموعه این موارد خصوصیات اسناد جدید است که معنایش می‌تواند این باشد: «سند‌های جدید اجرایی‌تر هستند».

نکته بعدی مردم‌سازی است. صحبت رهبر معظم انقلاب این است: هر کجا

بعد براساس نقشه مهندسی فرهنگی کشور، اتفاقی در بخش فرهنگی بیفتد، الگوی این نقش‌آفرینی را حقوقی کنید. لذا کمیسیون مشترکی میان دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان برنامه و بودجه کشور شکل گرفت. این کمیسیون، مبنای نهایی‌سازی احکام بخش فرهنگ برنامه هفتم توسعه برای پیش‌نهاد به سازمان برنامه و بودجه کشور جهت طی مراتب تصویب است. مسئولیت این کمیسیون با معاون امور علمی، فرهنگی و اجتماعی سازمان برنامه و بودجه است. جانشین او، بنده به‌عنوان دبیر ستاد فرهنگ شورای عالی هستم. تمام کارهای دبیرخانه‌ای این کار در دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی انجام می‌شود.

امروز ۱۰ کارگروه تخصصی ذیل این کمیسیون در دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با همکاری نزدیک و صمیمانه سازمان برنامه و بودجه کشور شکل داده‌ایم. سازمان برنامه و بودجه هم در لایه کارشناسی و هم در لایه مدیریتی، ارتباط خوبی با ما برقرار کرده است. این اتفاق حاصل سه سال رفت و آمد بوده و بسیار خوب تلقی می‌شود. همکاری بین دو دستگاه اجرایی سخت است؛ از آن سخت‌تر همکاری بین دو نهاد حاکمیتی سیاستگذار و برنامه‌ریز است، مخصوصاً وقتی طرف شما سازمان برنامه و بودجه کشور باشد که سازمانی حرفه‌ای با فرهنگ سازمانی خاص خود است، پس اتفاق بزرگی رقم زده‌ایم.

امیدواریم این پروژه‌های تمهیدی و سازوکار تدوین پیش‌نویس اولیه احکام بخش فرهنگی برنامه هفتم با مشارکت همه دستگاه‌ها پیش برود. ۱۴ تن در سطح معاون دستگاه، در این کمیسیون عضویت دارند. در هر یک از ۱۰ کارگروه، حداقل ۲۰ دستگاه عضو هستند. اگر تعداد اعضای مشترک را کم کنیم، حدود ۱۰۰ دستگاه فرهنگی با مرتبط با فرهنگ در این کارگروه‌ها حضور دارند و در حال آماده‌سازی بخش فرهنگی برنامه هفتم توسعه هستند. این اتفاق خیلی بزرگ است.

۹ برای اجرایی شدن سند مهندسی فرهنگی باید تا کف میباید به پیش برویم

این اتفاق را می‌توان زیرمجموعه‌ای از لزوم بازسازی انقلابی ساختارهای فرهنگی دانست که رهبری روی آن تاکید ویژه داشته‌اند؟

بله، قطعاً بخشی از بازسازی انقلابی ساختار فرهنگ، مساله «اداره» است. در اداره، برنامه جای خود را دارد. ما باید بین زمین اجرا و آسمان یک سند عالی، سیاست‌های ارتباطی ایجاد کنیم؛ این بخشی از آن ارتباط است که در حال وقوع است. ما قدم‌هایی در این فضا برداشته‌ایم.

در فضای تحولی جدید شورای عالی، فرهنگ یک امر وابسته به جغرافیا است، یعنی هر شهر، روستا و منطقه‌ای، فرهنگ خودش را دارد. ما فرهنگ عمومی در کشور داریم ولی هر جایی آداب و رسوم و سنت‌های فرهنگی خودش را دارد، لذا نمی‌توانستیم در مرکز بایستیم، یک سند عالی بنویسیم و از همین‌جا بخواهیم برای همه نسخه بپیچیم. امروز می‌گویند چنین کاری در هیچ حوزه‌ای از عرصه‌های حاکمیتی جواب نمی‌دهد. من می‌گویم در حوزه فرهنگ، حتماً جواب نمی‌دهد.

ما برای اجرایی شدن نقشه مهندسی فرهنگی کشور باید تا کف میدان پیش برویم. البته به یاد داشته باشیم ما مجری نیستیم بلکه می‌خواهیم این سند، شنیده شده و به برنامه دستگاه اجرایی تبدیل شود. می‌خواهیم به میدان برویم و به کنشگر انگیزه، شناخت و انرژی بدهیم و او را راهنمایی کنیم تا براساس سند عالی حرکت کند.

۹ برش استانی سند مهندسی فرهنگی برای ۱۲ استان آماده شده است

ما تا امروز، در یک رفت و برگشت خیلی گرم و نزدیک برای ۱۲ استان، برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور را آماده کردیم. این برش‌ها نهایی و مصوب شده است. برش یک‌ساله استخراج شده و تمهیدات لازم اندیشیده می‌شود. در زمان باقی‌مانده تا پایان سال، تا مابین اعتبار صورت می‌گیرد تا بتوانند کار را پیش ببرند. حرکت ما به سمت میدان به این دلیل است که هر منطقه‌ای حال و هوایی داشته و در واقع مساله‌های خودش را دارد. ممکن است مساله اصلی یک شهر، بحث فرهنگ کار و تلاش و در جای دیگری اوقات فراغت جوانان مساله باشد. امکان دارد در جایی، مساله اجتماعی به خودکشی برگردد. جای دیگری اعتیاد و جایی دیگر مهاجرت باشد. اگر تا آن منطقه رفتیم و ظرفیت‌های خود را روی مساله‌ها متمرکز کردیم، می‌توانیم جواب بگیریم.

در دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی معتقدیم که اگر ما در منطقه فرود آمدیم و براساس شرایط، مساله‌های اصلی فرهنگی-اجتماعی در آن جغرافیا را شناسایی کردیم و توانستیم با همکاری مجموعه کنشگران فرهنگی و اجتماعی و حتی غیرفرهنگی ولی موثر در حوزه فرهنگ و مساله خاص منطقه، فضایی برای حل مساله طراحی و این طراحی را با همراهی آنها پیاده کنیم، می‌توانیم امیدوار باشیم قدم بلندی برای ارتقای توان حل مساله حوزه فرهنگی-اجتماعی کشور برداشته‌ایم. این اتفاق در حال وقوع است و اصلاً هم شعار نیست. می‌توانید به این ۱۲ استان بروید و اثرات طراحی‌ها را ببینید. این چند نکته به شدت قابل توجه است، یعنی مساله توسط کنشگران هر استان شناسایی کرده‌ایم. طراحی حل مساله براساس نقشه مهندسی فرهنگی کشور توسط